

Rates of advertising:	
1 inch, 1 column, one year.....	\$12.00
1 inch, 1 column, half year.....	7.00
1 inch, 1 column, 3 months.....	4.00
1 inch, 1 column, 1 month.....	1.00
1 inch, 1 column, one insertion.....	.25
2 inches, 1 column, one year.....	24.00
2 inches, 1 column, half year.....	14.00
2 inches, 1 column, 3 months.....	8.00
2 inches, 1 column, 1 month.....	2.00
2 inches, 1 column, one insertion.....	.50
3 inches, 1 column, one year.....	36.00
3 inches, 1 column, half year.....	21.00
3 inches, 1 column, 3 months.....	12.00
3 inches, 1 column, 1 month.....	3.00
3 inches, 1 column, one insertion.....	.75

Payments for one year advertisement, half cash, balance after 6 months.
Payments for all advertisements less than 1 year must be paid in advance.

LIEUOVA

Preke apgarsinimu:	
2 colai, 1 kolumas, per meta.....	\$12.00
2 colai, 1 kolumas, pus meta.....	7.00
2 colai, 1 kolumas, 3 meta.....	4.00
2 colai, 1 kolumas, 1 meta.....	1.00
2 colai, 1 kolumas, 1 meta.....	.25
2 colai, 2 kolumas, per meta.....	24.00
2 colai, 2 kolumas, pus meta.....	14.00
2 colai, 2 kolumas, 3 meta.....	8.00
2 colai, 2 kolumas, 1 meta.....	2.00
2 colai, 2 kolumas, 1 meta.....	.50
3 colai, 1 kolumas, per meta.....	36.00
3 colai, 1 kolumas, pus meta.....	21.00
3 colai, 1 kolumas, 3 meta.....	12.00
3 colai, 1 kolumas, 1 meta.....	3.00
3 colai, 1 kolumas, 1 meta.....	.75

Už metinį apgarsinimą, pusę pinigų turi būti užmokėta iš verslo, o kiti pusę po 6 mėnesių.
Už visus kitus apgarsinimus, paduotas ant trumpesnio laiko kaip ant metų, turi būti užmokėti visi pinigai iš verslo.

Nr. 29.

CHICAGO, ILL., SUBATA, 18 LIEPOS (July) 1896 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas IV.

Isz Uzmaries.

Politiszkos žinios.

Nuo salos Kubos.

Ispanijonys, matydami kad ant ateinančių rinkimų ant prezidento Suwenyose Wieszpatystėse Sziarūnės Amerikos taps iszrinktas Mc Kinley, kurisai drąsiaus remis pasikėlusius kubiečius, rengiasi į karę su Amerikos Unija, jeigu ji isiziskytų į jos karę su pasikėlusiais. Stengiasi surasti pagalbą europėiskų galybių. Pasituntinių butas apgarsino sawo nuomonę, kad Ispanija priwalo susiglausti į wieną kruwą su Maskolija ir Prancuzija, idant isz wien su toms wieszpatystėms ginti sawo kolonijas Amerikoje priesz pasikėsinimus Sziarūnės Amerikos Unijos.

Kubiečių wadas Zywas artinasi dabar su sawo pajiegomis prie Havanos. 150 kubiečių užpuolė ant miestelio Avalos, bet likosi numusztu. Kituose krasztuose teipo-gi gana tankiai atsitinka susirėmimai kubiečių su iszpaniszkomis pajiegomis. Iszpaniszkas Jenerolas Barnol sumuszt kubiečius po wadowyste Bosneo ir Blanco šanczius; susirėmime po Mayes de Ramatės jis apėmė kubiečių wėdimus su amunicija; kubiečių wadas Luzo likosi czia paszautas. Isz wiso tame susirėmime kubiečiai nustojo 31 žmonių.

Isz Havanos wel pranesza, buk twirciausias kubiečių wadas, Antonio Maceo, pasimirė nuo paszowimo ir buk jo wietą užėmė jo brolis Jose Maceo. Ar teisingas wienok tasai paszalkas, dabar žinoti negalima.

Terp iszpaniszkos kariaunos ant Kubos neiszpasakytai platinas geltonasis drugys ir jis, galima sakyti, yra geriausias kubiečių pagalbinjikas. Isz apsirgusių pusę kareiwų mirszta. Mieste Santiago 4500 iszpaniszkų kareiwų yra ligonbucziuose; geltonasis drugys paguldė į laiwa ir wieną isz geresnių iszpaniszkų jenerolų, Linares'a. Sztabe jenerolo Aroles'o serga teiposgi daugelis oficerių; Havanos ligonbucziuose yra 6000 serganczių kareiwų.

Pietinė Afrika.

Pietinėj Afrikoj mažesni susirėmimai atsitinka gana tankiai; didesnius muszjus juodieje nesiškubina anglionis įtraukti: pasidalino jie į mažus pulkelius ir užpuola, kur gal ant baltųjų; jeigu ir kur sumusza tokį mažą pulkėlį, ne daug tai sweria ant bėgio dalykų: juodieje sumuszt wienoj wietoj, susirinka wel kitur; ant apsiuotimo tokių pulkelių anglionys per mažai czia turi kariaunos. Taigi maiztas gal traukties kaszin kol.

Netoli Briscoe Farm atsitiko susirėmimas 100 apsiginklawusių liuosnorių su matabeliais. Juodieje tame susirėmime nustojo 25 žmonių užmusztu. Kitur wel atsitiko susirėmimas su pasikėlusiais maszonieciais.

Apie Engledorn. Matabelių kraszte, 250 (66 wyriziskiai, 45 moterys ir 124 waiķų) likosi pasikėlusiu matabelių apstoti; gynybai wienok keletą mėnesių, nors turėjo was isz wiso 45 kabinų. Ant galo juos iszliuosawo.

Angliszkos waldžios persitikrino, kad dėl silpnumo jų kariszkų pajiegų matabelių kraszte sunku yra pasikėlusius galutinai pergalėti ir kad tokiu budu maizstai juodųjų gal traukties kaszin kaip ilgai, nori nors tuos isz juodųjų į sawo pusę patraukti, kuriems jau karė nusibodo. Odėl kolonijalizzkos waldžios apgarsino dabar atleidimą wisiems pasikėlusiu wadowams, kurie iki 18 dienuų pūtės, sziumetų, atsitrauks nuo maizstinjū ir padės ginklus.

Abisinija ir Egiptas.

Kariawimai italijonų su abisinieciais dabar su wisu apsiestojo, nes dėl nenustojanczių lytų kariauna su kanuolėms ne gal traukt; upės wisur užtwino. Rodosi, kad ir italijonų prieszai pasitraukė toliau; widurius kraszto. Ant kairiojo upės Atbaros kraszto yra tik mažas derwisų pulkelis. Apie Kasalę nėra dabar italijonų prieszų: derwisų kariauna, kuri czia buvo iszsiusta, sugrižo į Omdurman. Kaip girdet, italiszkos kariaunos wirszinjkas, jenerolas Baldisera, nori atsikyti nuo tos wietos ir sugrižti į Italiją.

Papiečius iszsiuntęs buwo kunigą Reya iszpirtki isz nelaiswės paimtus abisiniečių, po musziui po Adowa, italiszkus kareiwus. Dabar kunigas Rey pranesza, kad tik 2000 italiszkų kareiwų yra abisiniečių rankose; kiti jau pirmiaus likosi paliuosuoti; 800 pasimirė nuo ligų, daugelis kareiwų pats sawę nusizudė.

Ant egiptiszkio karės lauko tas pats: czia ir susitikimai prieszų pasiliowė, nes nė wiena pusė ne nori traukti į pryszką: kaip Abisinijoj, teip ir czia prasidėjo lytų laikas, nors derwisų kraszte lytus ne teip smarkus, tai kariauną stabdo ligos. Cholera neiszpasakytai siauczia terp egiptiszkos kariaunos apsiestojuos wietoj Wady Halfa.

Italijos karės ministeris Ricotti atsiskakė nuo tarnystos. Rengėsi pasitraukti wisi dabartiniai ministriai, bet wiskas pasibaigė wien pasitraukimu karės ministerio. Į wietą pasitraukusio, karės ministriu pastoj o jenerolas Peloux.

Turkija.

Mažoj Azijoj, turkiszkioj provincioj Diarbekir, pasikėlė druzai užpuola ant kaimų ir pjauna jų gywentojus.

Pjowynės armeniečių dar wis nesibaigia; užpuola kur tik gal ant jų turkiszka kariauna, kuriai, rodosi, prigulėtu buti apgincija sultano pawaldinių. Pjowynės tos priwercia kiekwieną armenietį griebtiesi už ginklo ant apgynimo sawo gywasties. Ant Konstantinopoliaus priemieszio, Szisli, turkai užpuolė ant krikščioniszkų armeniszkų minyszkų. Suėmimai žymesnių armeniečių wis tankiaus atsitinka; armenietį Kurakima, kurisai užmuszt turkiszką urėlinį ir užpuolęs buwo ant žandaro, pakorė.

Isz Kanea, ant salos Kretos, raszo, kad czia pasitiki dabar apstabyti krikščioniszkų salos gywentojų maizstą. 5 krikščioniszki deputatai atkako į Kretos tiesdarių butą ant pakwietimo naujai paskirto gubernatoriaus. Atkaks ir kiti krikščioniečių deputatai. Ant to pasirėmę sprendžia, kad gywentojai nenori toliau kelti maizstą. Kaip sako, krikščioniszki salos gywentojai reikalauja wien, idant salai suteikta

butų wietinė autonomija (pawaldystė), bet po wirsziniste sulatano; taigi reikalauja wien, kad salai suteiktos butų tokios tiesos, isz kokių naudojasi gywentojai salos Samos, nes tik tokiu budu krikščioniszkų galėtu apsisaugotu nuo turkų užpuolimo.

Anglija.

Didėji Britanija, neturėdama terp europėiskų galybių nėwienos sau prilankios wieszpatystės, nes czia ji susierzino už godumą su wisais, nori parodyti sawo galybę antjurių. Rengia jidabar manewrus sawo laiwynės, tikėdama, kad tuom nugadzis pawydingios jai kitas Europos wieszpatystes. Tuose manewruose ims dalywuma didelė daugybė laiwų, kaip antai: 15 didelių, pirmos klasos muszio laiwų apkaustytu plienu, 25 kreiseriai, 21 kanuolinis laiwas, 24 torpediniai. Ant tos laiwynės bus 22000 kariaunos. Ar nusigas tos laiwynės pawydingios Anglijai europėiskos wieszpatystės, galima paabejoti: teisybė, laiwynė prieszui gal padaryti daug bledės, gal su laiwynė griauti pajurėse gulinczius miestus, bet wien tik laiwynė, be žemės kariaunoe, ne pergalės prieszo, ypacz teip galingo kaip yra susidraugawusios: Maskolija su Prancuzija. Idant tos wieszpatystės pabugtu Anglijos, reikt, kad ji, apart sawo laiwynės, turėtu teip jau twirtą ir žemės kariauną, o tos Anglijai truksta ne tik ant pamynimo kokios aors Europos galybės, bet ir ant pergalėjimo Transwaliaus.

Maskolija.

Maskolijos galybė tuom tarpu silpnina nihilizmas, t.y. nepripažinimas waldžios ciecoriaus. Pamatant kurių stowi czia ciecoriaus wienwaldystė, griuwa ir eina silpnyn. Seniaus waldono ypata buwo szwenta, nieks neiszdryso nupeikti nors ir kwailiausio jų darby, dabar gi nupeikanczių waldono darbus randasi wis daugiaus; atsitikus nelaimėi ant Chodiniszko lauko, giminės sumynotų keikė ciecorių ir ciecorienę; atsituko kaip kur užpuolimai ir ant waldinijau. Ant ikwėpimo meilės ir pasitikėjimo terp pawaldinių, kaip musų kraszte, teip ir wisoj Maskolijoj, waldžios turi wien wieną inagi: arestawimus ne isztikimų. Tuom wienok skaitlių neisztikimų ne tik nesumažina, bet prieszingai, daugina: į wietą wieno suimto, atsiranda du nauji. Nihilizmas pradėjo platintiesi ir terp kariaunos, wienaitinio pamato, ant kurio ilsimi maskoliszko ciecoriaus sostas. Dabar Peterburge wel tapo suraszas nihilistų sukalbis: tapo suimtu 50 žmonių ir atrastos paslaptos nihilistų spustuwės. Kaip sako, suimtieje sukėlė czia didelį darbinjū suztraiką.

Widurinė Amerika.

Wisose republikose Pietinės Amerikos pradeda wirti: Republikoj Kolumbijoj tapo paszaukti į kariauną wisi tinkanti į tarnystą; dėlto wisi czia bijosi, idant neuzgimtu smarkesni maizstai. Rengiasi czia pasikelti wisi gywentojai indijoniečių kilmės. Indijoniszkos kilmės gywentojų yra czia kur kas daugiaus neng baltųjų, todėl anims pasikėlus, sunku bus tai baltųjų mažumai anų indijoniečių daugumą suwaldyti.

Republikoj Nicaragua teiposg

ne daug geriaus, ir czia galima sulaukti pasikėlimo gywentojų priesz neteisybės ir skriaudimus waldanczių partijos. Czia ir rengia maizstą indijonieciai Moskito kraszto. Indijonieciai nori sugražinti prie waldžios ant jų kraszto sawo senąjį wadą, Clarence.

Isz Paryžiaus raszo: grižtant į miestą Prancuzijos prezidentui, Faure, nuolauko Longchamps, kur atsibuwo kariaunos rewija, kokisai nepažistamas, isz susirinkusių kruwos, szowė du kart į prezidentą, bet ne užgawo. Szowėjas likosi suimtas, yra tai Eugene Marie Francois. Kaip pasirodė, szaučydamas, jis wien norėjo atkreipti ant sawę atydą prezidento, nes szuwiari rewolweryje buwo be kulky.

Isz Lietuwos.

Padirbti pinigai.

Maskolijoj, o tame ir Lietuwoj, pradėjo wisoki prigawikai platinti terp žmonių padirbtus, ne wien popierinius, bet ir cidabrinus pinigus. Yra daugel padirbtų cidabrinų rublių. Rubliai toki pirmiausiai pasirodė Pietinėj Maskolijoj; jie buwo teip gerai padirbti, kad ir prekejai imdawo juos už gerus, bet sykį atsitiko teip: wienas pirkėjas pardawinyčioj isz netyczyj iszmetė tokį rublį ant grindų ir rublis sustruko į keletą dalių. Apžiūrėjus dalis pasirodė, kad jis widurj stiklinis, o isz wirsziaus atprauktas cinine plėwe. Dabar prekejai priima rublius wien tą syk, kada jie pasirodo drutais, priesz priimsiant meta ji kelis syk ant grindų. Warszawos wieszpatystės bankė pasirodė teiposgi padirbti, netikri cidabriniai 25 kap. pinigai. Tie pinigėliai ir teip gerai padirbti, kad negalime, ant pirmo pažwilio, jų nuo tikrųjų atskirti; galima juos pažinti, kad jie padirbti, wien pagal skambėjimą: padirbtieje ne skamba. Todėl, imant cidabrinus pinigų, reikia buti atsargiu; reikia pirma paduotą pinigą mesti ant grindų ir žiūrėti ant jo drutumo ir ant skambėjimo.

Žmogžudystė.

Rygoj, 29 d. Sėjos, užziūrėtojas Szwento Motiejus kapinių dawė žinią į policiją, kad ant pieskyno, netoli kapinių, guli du negywėliai. Atkakusi ant wietos policija, rado kūną nepažįstamo wyriziskio, apie 35 m. ant kurio buwo daugybė įdurimų su peiliu ir pečziur ir į galwą, o netoli nuo to gulėjo, dar nenumirusi, moteryszkė su apipjaustytu kaklu. Moteryszkė ta pasirodė 67 metų Marė Irbe. Ji papasakojo, kad apie 9 walandą wakare užpuolė ant jos nepažįstami plėszikai, subadė su peiliu ir atėmė 65 kap. pinigų. Užmusztasis wyriziskis, yra Petras Wanagas. Mat toki tai waisiai maskoliszko ciecoriaus dawanų dienoe apwainikawimo: paliuosawo jis isz kalinių žmogžudis, o tie pjauna to paties caro pawaldinius.

Pinigai isz maskoliszko izdo.

Wieszpatystės roda paskyrė ant šių metų pinigų ant šių metų: 13075 rub. ant pastatymo 12 tiltų ant karaliszkų kelių Wilniaus gubernijoj; 6448 rub. ant užlaikymo arklių prie twadnamų "stanawų kwatierių" Kauno gub.; 927 rubl. ant pa-

taisymo wystytojų moksleinės mieste Gartene (Grodne); 118 582 rub. ant įrengimo kaiminių lodonbuc ių Wolyniaus, Kiewo ir Podoliaus gub.; Witebsko—8500 rubl; Grodno—39645; Minsko—13091 rubl.

Isz Bialostoko Grodno gub.

Bialostoke likosi padirbti trawajai (stritkariai). Miestas pradėjo umai augti; stato daugybę didelių ant kelių užly namų; niweliuoja wisas miesto ulycias. Nežiurint wienok ant daug darby, wisgi mieste yra dar daugybė darbinjū be darbo. Į kantorą ułiczių karų kasdieną ateina szimtai žmonių, praszydami wietų, nors kompanija užmoka tarnaujantiems ant tokių karų wos po 90 kap. ant dienos, ir czia gawo darbą tik 20 žmonių. Nors kompanija ułiczių geležinkelio susideda isz žydu, bet nė jokiu budu ji ne nori ant konduktorių priimti žydu; turbut nepasitiki sawo wientikiams.

Patžudystė.

Lydoj, Wilniaus gubernijoj, nusiszwė bajoras Algirdas Kupcewyczius. Jo namuose rado rasztelį, kuriuom patžudys praszo neįjeszkoti kaltų, nes jis pats sawę nusizudo. Kupcewyczius dar jaunias, apszwistas žmogus. Gyweno jis sawo locnuose namuose ant Wilniaus ułyczios. Priežastis patžudystės iki sziol nežinoma. Buwo tai gana turtingas žmogus, niekuom neušiminėję. Jo pažįstami matė jį gana linksną tą paczia dieną, kada jis sawę nusizudė. Spėja, kad turėjo įgyti proto sumaiszimą.

Laikė bažnyczios wizitacijos Leuenburge, Karaliauczius apigardoj, Prusų Lietuwėj, laikė diemwaldystos atsitiko didelė nelaimė. Bažnyczia buwo prisikimszusi žmonių, susirinkę ant wirsziaus ant wiszkų užgriuwu ant apaczioj šanczių. Dwi žmogystos likosi ant wietos užmusztos, 30 gi yra sunkiai apkultų.

Rygoj szį metų terptautiszkas senowės trinėtojų (archeologų) susiwažiawimas. Ant to susiwažiawimo, isz užrubežinių moklinczių, atkaks Garsus Berlyno profesorius Wirechow ir daugel žymnių mokslinczių isz kitų uniwersitetų ir moksliszkų draugyszių Wokietijos ir kitų Europos krasztų.

Peterburgo dwasiszką Akademią szį metų pabaigė szitie isz musų kraszto klierikai: Laus ir Stochowski isz Žemaciečių wyskupystės; Markiewicz isz Seinų ir Robert Rynkiewicz isz Wilniaus wyskupystės.

Maskoliszka keliu ministerija užgrydė dirbdinti naują geležinkelį nuo Liepojaus į Hasenopotą, Latwioj. Geležinkelis ta ai turės 40 wiorstų ilgio; kasztuotu gi 800 000 rublių. Darbai bus pawesti akcijonierių kompanijai.

Laikas ant siuntinėjimo wisokių deputaciją su pasweikinimais arba praszymais pas maskoliszką ciecorių, nukeltas yra ant Lapkričio mėnesio šių metų. Jeigu lietuwiai norėtų siųsti kokią deputaciją su sawo praszymu, priwalo iki pradžiai Pjūtės iszsidirbti daleidimą nuo sawo gubernatoriaus.

Peterburge susitwėre akcijonierių draugystė, kurios užduotė yra pradėti Lietuwėj statyti trumpas geležinkelių linijas, suant užlaikymo arklių prie twadnamų "stanawų kwatierių" Kauno gub.; 927 rubl. ant pa-

Netoli Karaliauczius, Prusų Lietuwėj, atrado didelius plotus akmeninių anglių. Rengiasi įteisyti czia kastynes. Lietuwėj iki sziol ne buwo niekur anglių kastynių, bet kad jos czia yra daugelyj wietų, tą rodo atradimas jų Wilniuje, kasant szulinį, o dabar netoli Karaliauczius.

Dirbimas naujo geležinkelio nuo Augustawo į Suwalkus jau prasidėjo, geležinkelis tasai yra tik dalis linijos, kuri sujungs Garteną (Grodną) su Suwalkais.

Isz Maskoliszkų laikraszczių.

"Moskowskija Wiedomosti" užmetinėja maskoliszkiesiems Peterburgo laikraszcziams, buk tuli isz jų, ypacz perkračinėdami maskoliszkus ir lenkiszkus reikalus ne užtaria priderancziai už maskoliszkus, o greicziaus pamera lenkystę. Ant to atsakydamas "Peterburskija Wiedomosti" stato klausymų:

"Ką reiszkia tie maskoliszki reikalai? Ar reiszkia, kad reikia wisą kapoti? Ypacz reikia atsargiai griebtiesi prie dalykų tikėjimiskų reikalų. Perdidelis darbštumas maskolintojų užgaunanczių tikėjimiskus jausmus lenkiszkų ir lietuwiszkų ukinjū atgabena didelę bledį, stabdo susiliejimą pakraszczių. Esanti terp lenkiszkų apszwiestunų ir dwasiszkų, mums neprilankus, moka pasinaudoti isz musų klaidų ir stengiasi pertikrinti lenkiszkus ukinjū, kad waldžios persekioja tikėjimą ir stengiasi apwersti wisus į staciatikystę. Žemesnes užimantis wietas maskoliszkas waldinjkas nemokėdamas atsakancziai už darbo griebtiesi, nors butu darbsztus, atgabęs daugiaus bledies už drąsiausią įpratų agitatorių. Paskutinis, kaip ginklu, pasinaudoja wien žodžiu, pirmutinis gi remiasi ant darbo, administratywiszkų įsakymų erzinančių ir pakelenczių žmonių piktumą smarkiaus už agitaciją."

"Jus taisote kelius lenkam, jus brukate ginklus į rankas Maskolijos priesz! szaukia "Maskowskija Wiedomosti". Man rodosi, kad tasai apkaltinimas neturi pamato. 1863 m. wisi maskoliszki laikraszczių, iszėmus Katkowų, buwo ant klaidaus kelio, bewėk wisi jie žiūrėjo ant klaidaus waldžio darbo, apleidami wisai darbus prieszingos pusės. Tas teisingas, sako "Peterburskija Wiedomosti" bet isz to neiszpuola, kad mes dabar turime wien žiūrėti į prieszingą pusę, tēnyti tik peiktinus darbus prieszingos pusės, apleidami sawo paczių klaidas sulaukanczius normaliszką gywėnimą bėgi."

Klysta "Petersburskija Wiedomosti" jeigu tiki, kad užteks wien paliuosuoti raiszczius tikėjimiskų reikalų, o wiskas peršimainys. Teisybė, tikėjimiskaz dirwa žmonių gywėnimo yra jausli, bet yra daugiaus nemažiaus jauslių. Gywėnimas tautų nesiremia wien ant tikėjimo: juo apszwietimamas žmonių pakyla, juo daugiaus randasi jauslių reikalų žmogaus gywėnimo. Lietuwiai jau peržengė tą rubežį, kada juos galėjo užganėdinti wien paliuosawimai ant tikėjimiskos dirwos. Lietuwėj gi netik katalikystė pripausta, bet suszpautas wisas lietuwų gywėnimas, teip materialiszkas kaip ir dwasiszkas; lietuwiai prapaušti: tikėjimiskai, kalbiszkai irekonomiszkai; kiekwienoj dalyj gywėnimo jie maskoliszkų waldinjū į anormaliszkas wėzes įstunti!

The Lithuanian Weekly

"Lietuva"

PUBLISHED EVERY SATURDAY.
Executes all kind of Job Printing and trans-
lating in all modern languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed
"Lietuva" Publishing Co.,
954 33rd St., Chicago, Ill.

Nedelinis Laikraštis
"LIETUVA"

Išleista kas Subata, Chicago, Ill.

KASZTUOJA:

ANT METU AMERIKOJE.....\$2.00
IN UŽMARE.....\$3.00

Užveždetojas A. OLSZEWSKIS.

Bankasizai (korespondencijos) ir laiszkai tu-
ri buti adresuoti ant šio adreso:

"Lietuva" Publishing Co.
954 33rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS.

Pinaigai turi būti siunsti per MONEY ORDER arba
REGISTRUOTĄ GRAMATŲ ANTANKŲ

A. OLSZEWSKIO,

954 33rd St., Chicago, Ill.

Isz Amerikos.

Maskolija ir Amerikos pasiun-
tynys prie caro.

Likosi dabar apgarsinti darbai Amerikos pasiuntinio Maskolijoje. Isz apgarsintų dabar susiraszine-
jimų Amerikos pasiuntinio Maskolijoje matyt, kad jis priesizinosi padawadijimams maskolizskų konsulių, kurie nenori wizuoti paspartų amerikonzskų ukęsų, turinezių reikalą i Maskolija ke-
liauti, jeigu tie ukęsai buvo žydai. Paskutiniam raszte Amerikos pasiuntynys, Breckenridge, tie siog praneza maskolizskam ran-
dai, kad Amerika ne gal sutikti ant tokio pasielgimo maskolizskų konsulių.

Antrasis darbas Amerikos pasiuntinio buvo priesztarawimas maskolizskoms waldzioms ir gin-
czai užtat, kad maskolizskas ran-
das stengiasi pasilikti sau tiesa bausti Amerikos ukęsų, jeigu tie buvo prima Maskolijos pa-
waldiniais ir isz jos persikėlė i kitus krasztus be atsakanczio da-
leidimo maskolizskų waldzių. Susiraszinejimas Amerikos pasiun-
tinio czia pasibaigė tuom, kad maskolizskas užrubežinių dalykų ministeris, Lobanow Rostowski, ant Amerikos pasiuntinio raszto atsiliepė teip szurkszcziai, kad tas priwerstas buvo pasiskusti sawo ministeriui Olneyui. Mat czia maskolizskas užrubežinių dalykų ministeris parodė, kad wisi caro Mikolojaus ministeriai ge-
riaus tinka meszkas wadzioti, neng priderancziai atsiliepti ant teisin-
go kitų krasztų reikalawimo. Iki sziol maskolizskas randas bau-
dzia wisiuos tuos buwusius masko-
lizskus pawaldinius, kurie pasto-
ję Amerikos ukęsais, norėtu i Mas-
kolija atsilankyti. Todėl Ameri-
kos pasiuntynys persergsti Ameri-
kos ukęsų, kurie buvo kita kart maskolizskais pawaldiniais, kad jie saugotusi ir i Maskolija ne-
keliautų.

Demokratiszka konwencija.

Chicagoj atsibuwo demokra-
tiszka konwencija. Susirinkę czia demokratai iszrinko kandi-
datą ant prezidento ant ateinan-
čių rinkimų, Wiliama Jennings Bryaną isz Nebraskos. Progra-
mas demokratų susirinkisnių ant tos konwencjijs nutartas: mu-
itus nuo swetimų iszdirbimų imti tik tokius, kad surinkimai nuo jų uždengtu wieszpattytės reikalps. Teipogi, kaslink atei-
vių, demokratų nutarė už-
ginti atėjimą i Ameriką sweti-
miems ateiwiams nemokantiems raszyti ir skaityti (tame demok-
ratų priima tą patį programą, kaip ir republikonai; todėl Ame-
rika wis gi bus uždaryta atei-

wiams nemokantiems raszyti ir skaityti nē sawo prigimtoj kal-
boj). Apart to, demokratai užgy-
rē ne aprubežiuotą muszimą ci-
dabrinį pinigų. Demokratai nus-
sprendē prieszintiesi užgyrimui teip wadinamo ciwilizsko suraszo urėdnikų. Isz to galima spręsti, kad demokratams ne patinka pra-
szalinti korupciją Amerikos urė-
dų, nes tą korupciją, arba kitaip sakant pardsidawimą urėdnikų, gindo tas, kad jų buwis ant urė-
do suriszas su partija, kuri prie rinkimų wirsų ėmė, taigi kad urėdnikai ne gal pasitikėti, kad jie galės užlaikyti sawo wietas, jeigu atėjus kitiems rinkimams kita palitiszka partija wirsų pa-
imtu. Isz prieszastės užgyrimo neaprubežiuoto muszimo cidabri-
nių pinigų, neturinezių pilnos wertės, demokratiszka partija suirio, nes nuo partijos atsiskyrė wisi demokratų szalinikai, auksi-
nių pinigų. Todėl ne galima tik-
kėti, idant ant ateinančių rinkimų demokratai galėtu wirsų imti: jeigu ir prima republiko-
nių partija rodēs drutesnė, tai dabar, pasidalinus demokratams i dvi dali, nēra nē jokios abejo-
nės, kad republikonai wirsų pa-
ims; nēra abejonės, kad ant rin-
kimų szj rudenį McKinley liks iszrinktas prezidentu.

Žmogžudystės.

Isz St. Louls Mo. raszto: 7 dieną Liepos, apie 8 walandą wa-
kare, ties alaus pardawinyczia po nr. 2200 ant Washington ul. su-
stojō karieta, isz kurios iszlipo wyriskis ir moteriszkė ir iėjė pareikalawo kokio ten gėrymo. Wos spējo pardawinyczios kelne-
ris nuo atėjusių atsitraukti, isz-
girdo 5 szuwius, wieną po kitam. Kelneris atsigrįžęs pamatė mote-
riszkę gulinczią ant grindų jau ne gywā, o ansai wyriskis pabė-
go laukan, iszoko i karietą ir drauge au kitais dwiem karietoj sedincziais, nupleszkėjo. Užmusz-
toji buvo dailiai apsirėdzusi ir labai graži. Policija jieszko dabar anų trijų pabėgusių wyriskių. Nē užmusztos moteriszkės, nē jos užmuszėjo nieks nepazįsta.

Isz New Yorko raszto, kad kok-
sai William Johnson, neseniai at-
kakęs czia isz Chicago, mirtinai paszowė studentą Wiliamą Sut-
toną. Sutton waikszziojo su sawo paczia po Broadway ul., ties 20 ul. prisiartino Johnson ir, nukreipęs rewolwerį i Suttonienę, szowė, bet nepataikė; antrą szuwį paleido i Suttoną ir mirtinai ji paszowė, pataikęs i pilwā. Suttonienė pradėjo bėgti, Johnson ją wijosi; pamatė kas darosi ir poli-
cistai ir leidosi gaudyti žmogžū-
dį. I wieną isz policistų Johnson teipogi kelis kartus szowė, bet ne pataikė; ant galo, matydamas, kad ne pabėgs, prikiszo rewolwe-
rį prie smilkinio, szowė ir atliko ant wietos. Pasakoją, buk Sutton pasipažino su Johnsonu Chicagoj. Už ką ji paszowė, nežinia. Sutton turės mirti.

Nelaimė ant geležinkelio.

Pereitos subatos wakarą atsi-
tiko baisi nelaimė ant Chicago & Northwestern geležinkelio. Tru-
kis Union Pacific Pioneer, su waziuojuncziais pasiwežinti, isz-
waziawo isz Logan, Ia. norėda-
mas grįžti i Omahā, tuom tarpu atėjo taworinis trukis N38 ir su-
simuszė su anuom. Pakol tru-
kiz sustabdė, jau 28 žmones liko i užmuszti ir 51 pawojingai ap-
kulti. Kaltas czia pasirodo tru-
kio Union Pacific Pioneer maszi-
nistas, nes jam buvo įsakyta pa-
laukti Logane, pakol neparbėgęs pacztinis ir taworinis trukis, bet-
tas praleido pacztinį ir suwisų užmirszo apie taworinai. Atėjus trukiui i Omahā su užmusztais ir suzeistais, ant stacijos susirinko jų giminės ir draugai. Isz 28 už-
musztų, 24 likosi giminių pažin-
ti, 4 gi teip sudraskyti, kad nē pažinti ne galima. Isz 51 apkul-
tų, kuriuos czia atgabeno, kaip

nusprendē gydytojai, dar 28 tu-
rės mirti. Apart tų 51 sunkiai ap-
kultų yra dar 50 lengwiaus ap-
kultų. Terp tų aukų ne patē-
myjome lietuwiszkos prawardės, taigi galbut, lietuwių czia nē-
wieno ne buwo.

Nukrito trukis nuo kello py-
limo.

Trukis Lehigh Valley geležin-
kelio, 13 Liepos, terp White Ha-
ven ir Hazleton, Pa. užwaziawo ant besigananczios ant kello karwės ir pertai lokomotiwa ir 4 pasażieriniai wagonai nupuo-
lė nuo pylimo. Lokomotiwas kon-
duktorius Duder teip sunkiai ap-
sikulė, kad neužligio czia ant lauko ir pasimirė; peczku-
rys Mooney teipogi labai pa-
wojingai likosi apkultas, apart to —yra sunkiai apkultų 20 pasa-
žierių. Terp apsikulusių yra wien-
a ir lenkiszka, ar gal ir lietu-
wiszka prawardė, Galwowskio isz New Yorko.

Padegejai.

Isz Dubuque, Ia. Miestelis Dy-
ersville wos su wisu neiszdegė. Jau nuo tulo laiko atrasdawo pri-
lipintus ant sienų plakatus su gazdinimu iszdeginti wisai mies-
telj. Tapo suimta Ida Foote, ku-
rią pagawo lipinant tokius plaka-
tus. Potam suėmė ir jos brolij ir tėwā. Brolis pasirodė ėsas bepro-
tis ir tą tuojaus nugabeno i be-
procių namus. Suimtoji Ida Foote teipogi esanti beprotė, gal ir ją gabės i beprocių na-
mus. Spėja, kad ta beprocių szeimyna kelis kartus padegė miesta.

† Miestelis Hebron, Ind. tapo del kitų krasztų žmonių su wisu uždarytas; uždraudė czia ir dieu-
maldystą bažnycziose, nes baisiai pradėjo siausti difteritas, nuo ku-
rio daug žmonių mirszta. 3000 žmonių yra ten dabar difteritu serganczių.

† Miestelis Marengo, O. 11 mylių nuo Mount Gilea, Oh. su wisu iszdegė; nēwiena trioba ne-
iszliko.

ISZ
Lietuwiszku dirwu
Amerikoje.Draugyszczių susiwažia-
wimas.

Laikraštis "Vienybė Lietuvi-
nių" sukwietė ant 12 dienos Liepos susiwažiwimą lietuwisz-
kų draugyszczių reprezentantų ant sutarimo kaslink įrengimo lietuwiszko emigrantų namo. Isz-
tikros szirdies welyjame ku-
geriausios kloties, welyjame, i-
dant tasai suwažiwimas ku-
geriausius atnesztu waisius. Mums wienok wisgi rodosi, kad emi-
grantų namo ne reikia statyti ant labdaringo pamato, nes tokius sunku bus užlaikyti. Lenkų juk kur kas daugiau, ir jų nēwa labdaringas emigrantų namas tur-
but daugiaus kasztuoja, neng naudos atgabena, nes jis suwis pradėjo krypti dėl nedatekliaus pinigų. Lengwa yra uždėti emi-
grantų nam, bet jau kur kas sun-
kiaus jį uždėjus palaikyti. Jei-
gu sykį uždėtas, paskui iszirtu, tai apart to, kad lietuwiui netek-
mą emigrantų namo, dar suma-
žintu ir teip silpną žmonių pasi-
tikėjimą musų tautiszkiems įtai-
symams. Namus tokius galėtu įrengti sawo kasztais ir juos pa-
laikyti wisai priwatiszka isz lie-
tuwių susidedanti kompanija. Kas link gi užlaikymo beturczii, czia lietuwiszkos draugystės ga-
lėtu susitarti su namų užlaiky-
tojais ir jiems užmokėti už betur-
czius, neturinezių pinigų. Leng-
wa yra ant kokio nors pamato statyti emigrantų namus terp twirtai suorganizuotų tautiszkių gawiatų, kaip antai terp: cze-
kų, wokieczii, szwedų, prancuzų, nes czia galima twirtai tikėti, kad sykį nutarus, tie nutarimai bus wisų pildomi. Musų gi wisoki

ikiszioliszki nutarimai parodo, kad pas daugelį musų wientau-
czių nutarimai kas kits, o jų pil-
dynas wel kas kits ir jeigu nu-
tarimus pildo, tai lyg rodosi wien isz sawo malonės, kada jam sawo pažadėjimą pildyti patinka, o labai retai laiko ta už sawo szwentą priderytę. Jeigu musų uždėti emigrantų namai turētu neužligio sugriuti, juk tuom paduotume sawą ant iszjuokimo swetimų, kurie ir szigdien ne per karszcziausiai mus godojai!

Numire draugystė.

"Rytas" paduoda žinią, kad Haverhilles, Mas. lietuwiszka draugystė Szwento Stepono su-
wisu isziro. Kodėl? Sako buk draugystės prezidentas nemokė-
jęs sanariui pesmirtinės, bet mums rodosi, kad wisur draugys-
tėmis ne jų prezidentai waldo! Galima kaltinti prezidentą ir lai-
kyti už iszgamę—bet ką pasaky-
ti apie kitus sanarius draugystės, kurie daleido, kad wienasisz gama prezidentas galėtu iszardyti draugystę? Jeigu prezidentas ne-
tikės—tai juk priederytė sanarių draugystės buvo atsiliuosuoti nuo iszgamės wirszinjo; lengwiaus deszimcziai suwaldyti wieną wirszinją, neng wienam netiku-
siam wirszinjkui skriausti wisus sanarius draugystės; wiens gal daugumą skriausti wien tąsyk, jeigu ta dauguma ant to sutinka.

Negawo Amerikoniszku
papiėrų.

Lenkiszkas laikraštis "Polska i Litwa" paduoda žinią isz Shamo-
kin, Pa., kad czia 100 lenkų, lie-
tuwių ir slowakų kreipėsi i au-
dą praszydami Amerikos ukęs-
tės popiėrų, bet ne daugelis jas gawo. Daugumas atsiszaukusių ne mokėjo atsakyti ant uždutuų klausimų, todėl uždžia jiems at-
sakė iszduoti ukęsytės popiė-
ras.

Atsiszaukimas Worcest-
erio parapijonų.

(Atsiųsta).

Skaitėme lietuwiszkuose laik-
raszcziuose, kad kun. Maszotas yra suspenduotas ir "Saulėje" patilpo jo paties apsigarsinimas, kad waziuoja i Afriką. Iki sziol wienok jis dar užsilaiko Wor-
cesteryj ir nedėlioms laikų szw. misz. —sumą. Wietinis gi kunj-
gas tiktai pamokslus sako. Bet kokius pamokslus! Parapijos rei-
kaluose parapijonai patėnijo, kad musų kun. sawaip elgiai ir pradėjo kn. J. Jakszczui neiti-
kėti, o ir pinigų abejoja jam duoti. Kas isz to iszėjo? Sziai 21 d. Birželio mėnesio, laikia pa-
mokslu, mus kun. prakalbėjo zi-
teip: "ant wesiłjų ir balių tai sumetat gana daug pinigų dėl jaunikio arba kito ko; tai wer-
cziau tuos pinigus man atiduokit. Atwaziawę i krikstą tai jus wos newos iszstenat kecznas po \$1 arba \$2. Jeigu jus man pinigų ne-
duosite, tai warden, kaip asz esu kn., Diewo melsiu, kad jus patiktu netikėtas galas, kad trei-
nas ar fabrikų maszinos sutrin-
tu jus, o kad jeigu sirgsite arba mirsite, tegul welnias jusų du-
szias iszplėszia; asz neesisu pas-
jus". Pirmesniuose pamoksluo-
se sakė: "asz esu wietinjkū apas-
tatų, delto skelbiu žodį Diewo". Kunig! apasztalai ne pardaw-
nėjo Dwasią szw. už pinigų; kodėl tu tą darai? Kada jie kalbėjo pamokinimo žodžius, tai nesza-
ukė welnius, kad klausytojų du-
szias plėsztu, neszaukė lokomo-
tiwų ir fabrikų maszinų, kad sutrintu ir neszaukė notikėto my-
rio, kad jų klausytojus paimtu. Nors galima priszaukti welnių pilną bažnitėlę, wienok Diewas nepaweljs mus duszias plėszti. Tai matot broliai, kad jeigu mes nepadarome kun. bankierium wi-
sų sawo turtų, tai jis szaukia welnius, kad mus duszias plėsz-
tu. Kaip mes gywi, tokių pa-

mokslų negirdėjome. Dėlto kn. jeigu taip darysi, kaip dabar da-
rai, wisad piktinsi ir keiksi žmo-
nes, tai warden, kaip mes ėsam parapijonai, neduosim nē po wie-
nā centą ir persergstim kitus lietuwius kaip tai: Athol'o, Hård-
wick'o, Northampton'o ir North brokfield'o, Mass., kad nēwienas neduotumēt pinigų J. Jakszczui ant bažnyczios, nes jis juos ap-
werczia ant sawo naudos.

Už szitą korespondenciją neat-
sako rėdystė, tiktai žemiau pasi-
raszję parapijonai. Iszduotojai laikraszczii, kurie mylite pras-
ziokėlius, priimkite musų atsi-
szaukimą, nes atsiszaukiame i wi-
sus liet. laikraszczius. Su guo-
done, parapijonai.

Ths. Migauckas,
M. Zostus,
L. Lewonawicze,
A. Rinkewicze.

*) Mums rodosi, kad ir mokant po 1 arba 2 dol. už krikstą, parapijonys tu-
ri tiesą laukti nuo sawo dwasiszkų mo-
kintojų geresnių pamokinimų, ne wien keiksmų! Rugojame mes, kad terp lie-
tuwių Amerikoje bediawystė platinasi, bet mums rodosi, kad jai geriausiai dir-
wā iszdirba toki, kaip augszcziaus pa-
duoti, doriszki pamokinimai. Taigi tokius apturime waisius, kokią sėklą sėjame! RED.

LIETUWISZKOS KNIGOS.
Trumpas apraszymas apie žemę
arba žemraszys.

Po tokiu užwadinimu neseniai iszėjo Tilžėje knygutė iszleista kn. Žebrio. Apraszymas apie žemę iszreiksztas paweiksle klausy-
mų ir atsakymų, nors szigdien ta forma, kaip netikusi, wisur tapo pamesta. Seniaus, kada moks-
lainės buvo jezuitų rankose, ta forma buvo wartojama prie moki-
nimo waikų, bet kad ji užmusza saprotwimą ir iszmintį žmogaus, o wien dresuoja atmintį, ją jau seniai wisur pametė kaip ne tik kad nenaudingą, bet kaip bledin-
gą, nes isztikro tasai budas moki-
nimo pawersdawo iszmintingą žmogų, teip sakant, iszpoką, arba i szarką iszmokintą isztarti kei-
tą žodžių; jis pawerczia žmogų i masziną be sawo prigimto proto. Lenkijos mokslainėse ta for-
ma buvo wartojama ilgiausiai, bet tik prie mokinio tikėjimo mokslo ir tai tik žemiausiose pra-
dinėse mokslainėse, nors isz tikro czia ne atsakantis budas moki-
nimo pawojingiausias; ant lai-
mės ir czia nuo 1865 m. kunigo Putiatickio Katechizmas tapo pa-
mestas: dabar tokių rankwedžių mokinimosi, paweiksle klausimų ir atsakymų, jau niekur ne wartoja.

Tiek apie paczia formą paminė-
tos knygutės. Eikime toliaus prie paczių atsakymų ir klausimų. Ant kiekwieno isz 64 puslapių knygutės galima patikti klaidžius, nesuprantamus atsakymus; isz-
rodyti wisas klaidas mums ir wietos "Lietuvoje" pritraktu. Todėl parodytas tik keletas.

"K. Ką iszreikszia žodis oras?"

"A. Žodis oras lietuwiszkoje kalboje labai daug daiktų iszreikszia: 1, tą kwėpimą, kurį mes ryjame kwepuodami. 2, szilumą ir szaltį. 3, tą kuną, kuris apgula žemę paweiksle skysto (?) gazo. 4, oru, ant galo, wadi-
nāme kiemą, t. y. wietą po ata-
wimu dangi nerume".

Taigi mes czia turime paklaus-
ti, katras isz tų keturių yra isz-
tikro oru?

Toliaus eina klausymas: "ar storai apigula žemę oras?" taigi katras?

"K. I kokias gimines dalinasi Europos gywentojai?"

"A. I 5: romaniszka, wokiszka, slawiszka, lietuwiszka ir keltiszka".

Kur dingo: baskai, albanie-
cziai, magyarai, turkai, finai, ku-
rie nē i wieną isz paminėtų gim-
inių ne priguli?

"K. Kuriam krasztę Azijos yra salos Pagoniszkos?"

"A. Rytų szalyje Azijos, prie-
szais Mandžurijai, Rytinėse Did-
jurėse".

Kas tos do Pagoniszkos salos —mes nežinome: jeigu tas už-
wardinimas duotas dėl stabmel-
diszko tikėjimo gywentojų, tai yra ir daugiau Azijoj salų stab-
meldžių apgywentų; isztikro gi wadinamų Pagoniszskų salų nėra.

Perėjus i paskutinę žemės dalį, ten jau randame tokį su-
maiszymą, kaip kalbų statant Ba-
belio boksztą. Raszėjas sako, kad Australija todėl teip praminta, bet ji guli i pietus nuo lyginto-
jo arba nuo ekwatoriaus, bet czia prie Australijos priskiria ir salas Oceanijos, o tos pasiekia 30 laip-
snio i sziaurius nuo ekwatoriaus. Padalinime žmonių weislių pa-
siremia ant szigdien jtu newar-
tojamo Blumenthalo padalinimo, bet ir czia sumaiszo — apleidžia wisai papuazus, o atranda tik malajus ir juoduosius (turbūt melanezieczius) — bet kad Aus-
tralazija nepriskiria prie Aus-
tralijos, tai ir nežinia, kur raszėjas malajus czia patiko? Minėdamas salas, raszėjas neužmirsza mažų, bet užtat apleidžia didžiausią po Australiją, Naują Gwineją. Salos Naujos Britanijos szigdien jau kitokį turi wardą, jas wadina Bismarko salomis. Apie wokie-
czių kolonijas Oceanijoj raszėjas ir neprimena, nors jos kur kas didesnės už prancuzų kolonijas.

Apie Salas Indiszko Oceano (talpino jas ant Didžiojo Oceano) autorius sako, kad isz jų: Ceilo-
nas priguli Britijai, kitos gi wi-
sos Danijai. Melstume, kad teik-
tusi autorius paminėti nors wieną isz Australazijos salų, kuri prigulėtu Danijai; labai butu žingaidu apie tokį naują atradimą dažinoti. Mes apie salas Indiszko Oceano prigulinczias Danijai dar ne girdėjome.

Kaslink twėrimo geografiszko wardų, autorius prisilaiko to paties budo, kokio prisilaiko wai-
kai nesuprantanti nē žodžio lotyniszka, kalbėdami ministran-
turą, kada stengiasi lotyniszkus žodžius perkeisti i lietuwiszkus, isz ko iszeina paweiksian toki dywai: "tu lentute me" arba "ei klamorys musų wienas". Kas wienok gal iszteisinti waiką, tas ne iszteisina knygų raszėjo. Knygų raszėjams nepritinka dirbdinti, pagal sawo fantaziją, swetimus wardus, tokius kaip yra knygutėje, paweiksian: Alzas, Gamburgas, Mainstas, Kalakutas (tas žemaicziiu prasmėj wisai ką kita reikszia), Geiderabadas ir t. t.

Prieduose tas pats szuipynys ir klaidos. Afrikoj talpina Adeną, tuom tarpu ta auglijonų waldyba yra ant wakarių Arabijos pak-
ranczių. Jawa, Madura, Molukų salos, Sumatra paduotos kaipo Danijos waldybos, o tuom tarpu jos priguli holandiecziams. Sala Guadelupe autorius atima nuo prancuzų ir padowanota anglijo-
nėms; tiems atiduota ir Republi-
ka Hayti arba San Domingo. Australijoj: wisa Naują Gwineją pado-
wanajo anglionėms, nors isztikro ji priguli: wakarinė dalis — ho-
landiecziams, pietinė — Anglijo-
nėms, o sziaurinė — wokiecziams (matomai wokiecziių ir holandie-
czių autorius labiausiai nenekencia, o labiausiai myli danieczius, nes tiems daugiausiai downų sutei-
kia ir jas atima nuo holandieczių). Holandieczių labiausiai mat ne-
kencia, nes priede su miestų suraszais net Holandija padalina i dvi wieszpattyti. i Gollandiją ir Nederlandiją.

Pacziame apraszyme raszėjas prisilaiko wokiszko geografų sis-
temo ir teip wadinamą prancuzų ir anglionų Australaziją priskiria prie Azijos; priede gi su miestų suraszais, miestus: Bata-
wija, Manilla, Samarang, ir Sin-
gapur priskiria prie Australijos, taigi perkelia juos i wisai kitą žemės dalį; bet kur czia juos pa-
kabina, jeigu žemės krasztai, ku-
riuose tie miestai yra, pasilieka Azijoj?

Tiek klaidų mes parodome; paminėti apie wisas reiktu tiek pasazyti, kaip ir pati knygutė. Mums rodosi, kad parodytų klai-
dų užtenka, idant kiekwienas galėtu pasakyti: "gaila darbo ir kasztų!"

APIE ŽEMĖ ir KITUS SWIETUS, JŲ BUVĮ ir PABAIGĄ.

Pagal Heilperną.

(Tas.)

Jeigu, ant paweiklo, parejė namon, ne rastume sawo kambaryj kokios nors brangenybės, ir niekieno neklausinėjė, neįsijokjė, netirinėjė, norėtume tuojau spėsti, kad mus apvogė, padarytume neįsijokjė ir toksai spėjimas būtų per greitai, neturėtų pamato. Bet jeigu tokiame atsitikime, peržiūrėjė kambarį, atkastume ženkla atsilankymo wagių, jeigu rastume iškraustytas pakawones, jeigu pamatytume, kad truksta mums ir kitokių daiktų, jeigu rastume išlaužytus užraktus ir t. t. — tą syk spėjimas, kad mus apvogė, būtų paremtas ant tikro pamato, jis būtų teisingas. Moksle ir, kiekvienas spėjimas gal būtų paremtas tik ant tikro, ant teisingo pamato. Jeigu ant išreiskimo kokio nors apsisireiskimo moksle ne turime tikro, teip sakant faktizsko išsaiskinimo, tasyk spėjame, arba kaip tą wadina — statome hipotezė, bet tokia hipoteza tasyk turi: 1) išsaiskinti aiškiai, suprantamai visus apsisireiskimus, apie kuriuos spėjame; 2) turi sutikti su waisis kitais apsisireiskimais, apie kuriuos jau seniaus žinojome; 3) ne gal būtų priešiniga žinomams darodymams kitų mokslų, nes moksle wiens mokslas jungiasi wisa su kitu; taigi mūsų spėjimas turi būti paremtas ant žinomų mokslizskų pamatų, sutikti su gamtos tiesomis; 4) turi būti aiškus ir wisiems suprantamai išreiskytas. Tokį mūsų spėjimą, arba kaip tą wadina hipotezė, turime nuolatai papildinėti naujais patėmyjimais, jeigu wienok nauji tēmyjimai nors kuom nors užginti galėtų jos teisingumui, tasyk tokį spėjimą, kaip neteisingą, pameitame ir griebiamės kito, teisingesnio; moksle priwaleme wien teisybės įsiskoti, taigi ir spėjimas turi būti arčiausiai teisybės. Tokiu budu, kada mokslincais teip elgiasi, kiekvienas spėjimas įgyja wia twirtesnį pamatą, nuolatai artinasi prie tikros teisybės, gerinasi, kiekvienas naujas patėmyjimas artina jį prie tikros teisybės. Surinkus daugiaus faktų paremiančių tą spėjimą, jeigu jam nieks ne gal isizrasti ką galėtų užmesti, toksai spėjimas su laiku parsiukeitą į teoriją. Teip, ant paweiklo, apie budą, kokiū pasidarė wia paswietė, ne galime žinoti tikrai, nes prie to nebūwome, nes to nieks negalėjo isizirti, apie tą stengiamės wien spėti, kaip tai isiztikro galėjo būti, t. y. statome hipotezė. Pirmiausiai papasakosime koksai spėjimas sziadien tarp mokslincais y. l. labiausiai isiziplatinės, o paskui pasistengsime parodyti ant kiek tie mokslincais spėjimai yra teisingi, kodėl juos už arčiausiai teisybės laiko. Tasai spėjimas paremtas ant tirinėjimų dwiejų garsių mokslincais: wokieciez Kauto ir prancužo Laplace'o. Spėjimai tuodwiejų mokslincais kaslink praicitės dangiszskų swietų yra swarbiausi, kaslink ateitės, tolesni tirinėjimai atranda jų nuomonėms jau sį tą, ką gal užmesti. Apie tą pakalbėsime toliaus.

CHAOS IR PRADINĖ MIGLOTINĖ.

Aiszkindami pradži paswietės, mokslincais spėja, kad iš pradžių nebuvo tokių dangiszskų swietų, kokiū matome sziadien, bet wia medegai, iš kurios jie susideda, buvo wienodai iszbarstyta neįsizmieruotuose paswietės ruimuose paweiklės atskirų smulkų dalelių. Taigi wia paswietė buvo pripildyta labai smulkomis, liuosai skraidančiomis wienokio didumo dalelėmis, kurios buvo wiena į kita panasios, nesurisinkusios į wieną kruwą, bet kiekwiena dalelė skraidė liuosai paswietės ruimuose. Wia kunai ir dabar dar susideda iš labai smulkų ne užmatomų dalelių, nelimpančių wiena prie kitos, atskirusių wien nuo kitos, bet wiena kita prie sawę traukiančių teip, paweikslan, kaip nors atsiskyrę yra wien nuo kito dangiszki kunai, bet jie wienas kita prie sawę pritraukia. Tuos laikus, kuriuose nebuvo dar susijungusių kunų, nējokių dangiszskų paswieceių sistėnų, wadina chaoso laikais. Bet kad wias dalelės medegos krutej, teip kaip kiekwiename kune dalelės kruta, teip kaip kruta wia dangiszki swietai, nes krutėjimas yra tai neatbutina ypatybė kiekwienos medegos, todėl galėjo atsitikti, kad dwi kokios nors dalelės, tos skraidančios neįsizmieruotuose paswietės ruimuose medegos, susitiko, taigi iš jų pasidarė jau kunas, o kart didesnis, kuris smarkiaus pradėjo prie sawę pritraukti kitas skraidančias daleles, nes kaip žinome, swėrimas arba traukimo pajėga yra tai ypatybė kiekwieno kūno. Tiedwi susijungusi į wieną kruwą dalelė, kuipo twirtesnės už kitas, padarė teip sakant widurį pritraukiantį prie sawę kitas skraidančias swieto ruimuose daleles, kurios ir pradėjo aplink tą widurį rinktiesi. Tokiu budu, iš wjų dalelių iszmėtytų neįsizmieruotuose swieto ruimuose pasidarė, per ilgą laiką, wiena didelė miglotinė, panaszi į tas miglotines, koksai ir sziadien dar matome daugelį dangaus wietų. Pritraukus tiedwiem dalelem kitas daleles, tasai widurys darėsi, juo tolyn, juo didesnis, kuris turėdams tokiu budu wia didesnį pajėgą, galėjo wia daugiau tų skraidančių swieto ruimuose dalelių prie sawę pritraukti. Bet pajėga to widurio negalėjo iszyk iszipliikti po wias neįsizmieruotus paswietės ruimus ir didelėse tolumose įtekmė tos pajėgos buvo labai maža, arba, labai toli nuo to widurio, ji wia nējokių natūrėjio įtekmės, teip kaip ir dabar pritraukimo pajėga dalelių dangiszskų kunų ant kitų esančių labai toli neturi įtekmės, taigi ir dalelės daugelį wietų, labai toli nuo widurio, ne galėjo būti to widurio pritrauktos, taigi daugelį wietų, tolimuose kraszuose to widurio, turėjo pasidaryti kiti toki jau widuriai, kurių priesawę traukė tas tolimasias nuo to pirmutinio widurio daleles ir, tokiu budu, ta pradinė miglotinė pasidalino į daugelį miglotinių, kitos gi pasiliko ir iki mūsų laikų nesurisinkusios. Kaip tik wias daleles wienos miglotinės susirinko aplink sawo widurį, turėjo pasidaryti didelis apskritys, įkaitęs per rinkimasi dalelių ir per spaudima-

si wiena prie kitos besirenkančių dalelių. Juo tokios daleles labiaus prie sawo widurio rinkosi ir juo smarkiaus jos spaudėsi, apskritys sziolo wia labiau, pakol ant galo widurys, kuipo tirsztėnis už kitas tokio apskriczio dalis, neįkaito teip labai, kad turėjo su liepsna užsidegti. Taigi wia tokia miglotinė užsidegė ir iš jos pasidarė didelis gazineis apskritys su degančiu widuriu, ir iszrodė teip, kaip kad widurys būtų žwaigždė, teip kaip tai ir sziadien matome tulse miglotinėse, teip wadinamos miglotose žwaigždėse. Tas neįspasakytai didelis apskritys, didesnis už wias sziadien esančias saules, sukosi aplink sawo aszį, turbūt, dėl susidawimo pritraukiamų dalelių į jos zoną, arba todėl, kad dwi pirmutini daleli susidawė wiena į kitą sawo szonais ir igawo per tai įsibėgimę.

PASIDARYMAS SAULIŲ, PLANETŲ, IR MĖNULIŲ.

Lengwai kiekvienas gal suprasti, kad juo labiaus dalelės tokio gazineis apskriczio spaudėsi prie widurio, juo labiaus todėl apskritys turėjo tirsztėti ir juo labiaus įkaiti ir ne tik pats widurys arba brauduolys, kaip tai buvo iš pradžių, bet ir wia didelė gazineis kulkas užsidegė su liepsna. Tokiu budu pasidarė pirmutinis didelis gazineis degantis apskritys, kurisai sukosi aplink sawo aszį; buvo tai pirmutinė widurinė wias paswietės saulė. Bet kad, kaip sakėme, ir kituose kraszuose swieto ruimų galėjo susirinkti daugel panaszių miglotinių, iš kurių tik tulos galėjo susirinkti į degančius apskriczius, taigi iš pradžių galėjo pasidaryti keletas tokių widurinių saulių, o prie jų ir nepersikeitusios į apskriczius miglotinės. Wieton todėl neįspasakytos daugybės saulių ir kitokių dangiszskų kunų, koki sziadien paswietėj atsirada, wia paswietė iš pradžių susidėjo iš keletos saulių ir miglotinių. Saulės tos buvo neįspasakytos didumo ir wiena nuo kitos neįsizmieruotų tolumoj; iš pradžių buvo suwisi apskricziuos ir sukosi aplink sawo aszį. Dėlto sukimosi, kiekwiena iš tų widurinių saulių, kaip tai jau žinome, teip kaip ir kiekwienas besisukantis aplink sawo aszį gazineis arba skystas apskritys, turėjo plotiesi sawo galuose arba poliuose, t. y. aszies galuose ir skėstiesi ties ekwatoriumi, taigi iš apskriczio turėjo persikeisti į sferoidą, t. y. į suplotą poliuose ir iszkėstą ties ekwatoriumi apskritį. Besisukant tokiai saulei toliaus aplink sawo aszį, plojosi ji ties aszies galais juo labiaus ir skėstiesi ties ekwatoriumi ir todėl wietos ties ekwatoriumi juo labiaus tolinosi nuo widurio, teip kad wietos ties tuom ekwatoriumi ir wias aplinkinės wias labiaus besitolindamos nuo widurio, atsirado ant galo jau teip toli nuo jo, kad tas widurys paliowė jas prie sawę traukęs, arba traukė jas labai silpnai. Basitolindamos nuo widurio turėjo tos wietos ties ekwatoriumi daryti didelius ratus keliaudamos aplink aszį ir todėl jos turėjo keliauti kur kas greiciaus neng pirmą, idant apsisukti ir suspėti apkeliauti aplinkui ir todėl jos turėjo wia didesnį įsibėgimą. Bet kad jos buvo widurio apskriczio silpniaus pritraukiamos ir wia didino sawo įsibėgimą, turėjo ant galo nuo apskriczio nuplyszti paweikslė žiedo, kuris nors su juom nesu-lyngtas, per sawo įsibėgimą turėjo sukiesi toliaus aplink apskritį, į tą paciją su apskriczia puse. Ziedas toksai, kaip žinome, turėjo pertrukti ir ant galo susirinko į kitą apskritį, bet mažesnį už pirmutinį ir besisukantį į tą paciją kaip ir ziedas puse. Pirmutinis apskritys per atplyszimą nuo jo žiedo, kurisai paskui susirinko į mažą apskritį, sumažėjo ir iszyk pasidarė wia wia wia apwalus, bet kad jis ir toliaus sukosi aplink sawo aszį, taigi wia turėjo plotiesi wietose aszies galų ir skėstiesi ties ekwatoriumi ir po kokiam laikui nuo jo wia turėjo nuplyszti žiedas, iš kurio wia pasidarė naujas, mažesnis apskritys ir t. t. Didysis apskritys mažinosi ne tik todėl, kad nuo jo plyszo wia nauji žiedai, bet ir todėl, kad jis iš palengwo auszo ir auszdamas raukšlės, tirsztėjo, taigi iš jo darėsi wia mažesnis apskritys, ir todėl jo pawirszius juo tolyn, juo labiaus tolinosi nuo anų nuo jo nusikilusį apskriczių. Tokiu budu, su laiku, nuo pradinės widurinės saulės pasidarė daugel mažesnių saulių, atsitulinusių nuo tos pradinės, besisukančių aplink ją į tą paciją puse, į kurią ta pirmutinė saulė sukosi aplink sawo aszį. Kiekwiena iš tų naujų, mažesnių saulių teip jau toliaus degė, buvo mažesnė už widurinę, bet wia dar labai didelė. Teip turėjo isz tos widurinės saulės pasidaryti ir mūsų žemės zildanti ir apszwiezanti saulė, kuri teip jau, kaip ir ana widurinė, besisukdama aplink sawo aszį, plojosi sawo aszies galų wietose ir skėstiesi ties ekwatoriumi ir tokiu budu ir nuo jos skilo žiedai ties ekwatoriumi, kurie paskui rinkosi į apskriczius už ją kur kas mažesnius, t. y. į planetas besisukančias į tą paciją puse aplink sawo saulę, o saulė isz palengwo auszo, raukšlės ir tolinosi nuo tos pirmutinės planetos ir toliaus tokiu pats budu gimdė wia naujas mažesnes planetas wia arčiaus saulės esančias. Musų saulė, kaip jau sskėme, isz pradžių turėjo but teip didelė, kad užėmė wia ruimą tarp sziadieninės saulės ir toliausiai nuo jos esančios planetos, Neptuno. Nors saulė nuolatai auszo, kaip auszta ir dabar, bet idant galėtų suwisi atauszti ir užgesti, ant to reikia labai ilgo laiko; planetos gi, kuipo kur kas mažesnės, auszo greiciaus ir isz dalies jos ant sawo pawirsziaus atauszo suwisi ir sukietėjo ir tai juo planeta buvo mažesne, juo greiciaus atauszo. Pakol wienok jos atauszo ir sukietėjo jos turėjo plotiesi, besisukdamos smarkiai aplink sawo aszį, ir skėstiesi ties ekwatoriumi ir jos turėjo atidalinėti nuo sawę žiedus, iš kurių pasidarė mažesni už jas apskricziai besisukanti į tą paciją kaip ir planetos puse, t. y. nuo jų pasidarė mėnuliai arba planetų satelitai; kurie kuipo dar už planetas mažesni, turėjo auszti dar už jas greiciaus. Tokiu budu, kiekwiena saulė, kuri yra wien planeta sawo widurinės saulės, padirbdino aplink sawę sawo planetarizską sistemą panasį, į mūsų saulės sistemą.

(Toliaus bus.)

Isz wisur.

Netoli stacijos Batraki, ant Samarkando geležinkelio linijos, Azijatiszkoj Maskolijoj, pasaziarinis trukis iszszoko isz rėlių. 40 pasaziarių likosi užmuszty arba sunkiai pawojingai apkultų. Mat koksai piktadarys ant rėlių sukrówė kruwą akmenų ir pertai trukis likosi isz rėlių iszsmestas.

Morawijoj, Austrijoj, atsitiko baisus debesų praplyszimas: wias kraszto plotas tarp Goja ir Bisu wandens užlietas. Blėdį to twano padarytą skaito į keletą milijonų; geležinkeliai turėjo nustoti keliawę; žmonės badą kenczia, nes jų turtai likosi twano isznaikinti, o priwežti negalima, nes twanas nedaleidžia.

Maskoliszki kareiwiai daugelį wietu Kijewo gub., kaip paduoda angliszkas laikrasztis "Daily News", užpuldinėja ant žydų: iszplėszė daugel žydziskų kromų ir gywenimų. Keletas žydų tapo užmuszty, o daugel yra sužeistų. Kaip sako, wia tą maisztą pakėlė wienas oficerius, kurisai susipyko už ką ten su wienu žydu.

Ant Salos Kipro (Azijatiszkos Turkijos pakrantėse), apskritį Larnica, nuo pats pradžios Liepos mėnesio, bewiek kas diena pasitaiko smarkus žemės drebėjimai; pasiekia jie Limasol. Mieste Larnica blėdys labai didelės: daug triobų yra iszgriautų. Gywentojai persigandę ap- leido miestą ir pasitraukė į laukus. Bankai, urėdai, dirbtuwės ir pardawinyczios mieste uždarytos.

Iz Ostrowiaus, Poznaniaus prowincijoj, Prusuose, raszo, kad czia buvo prowa užturėtojus waikų prieglaudes namų, Frideriko Knappe. Mat tasai betwėjų waikų globėjus dasileisdawo bjauraus darbo ant jo užžiurai pawestų 12—14 metų mergaičių. Sudas nusprendė tokį bjaurų waikų globėjų ant 5 metų kalėjimo ir ant 10 metų nužudymo tiesų. Mat koki atsiranda besauzinės waikų globėjai!

Kaime Oertmansdorf, netoli Leignico, Prowincijoj Szlezijoj, Prusuose, gyweno du apie 80 metų seneliai: wyras ir jo moteris. Neseniai surado juodu negywu, juodu nusiuodino. Priežastis patėzdystės yra mat ta, kad seneliai girdejo, kaip kartą waikai parugojo, buk tėwai jiems yra sunkenybe. Taigi mat, nenorėdami but sunkenybe sawo waikams, negalėdami kitaip juos nuo tos sunkenybės paliuosuoti, pats nusizudė, kad tik numylėtiems waikams tą sunkenybę ne- szioti nereiktu.

Paskutiniai žemės drebėjimai Japonijoj daugiais czia blėdies padirbo, neng isz pradžių garsi- no. Žemės drebėjimai ir potam twanas isz jurių, ant sziaurinės Japonijos Salos Yesso, miestuose: Eigagi ir Irwate nužudė 37000 žmonių gywaszčių. Apie Morica, kaip pranesza, apie 60000 žmonių likosi užmuszty arba su- žėistų. Potam atsirado badas, nes turtai žmonių likosi twano isz- naikinti. Tukstancziai sužeistų mirszta, nes ant jų gydymo gydytojų neužtenka, truksta ir waistų; tulse wietose žmonės maitinasi wien žuwmis.

Maskoliszkas laikrasztis, "Kijewskoje Slowo", sziotkia paduoda žiui: į kaimą Soloszingą, Ozerų wolostės, Kijow gub. at- kako apsimandierawusi kokia ten žmogysta ir apsigarsino, buk ji yra akių gydytojumi, rando atsi- sta ant gydymo apjakusių žmonių. Žinia apie tokį žymų rando atsiųstą akių gydytoją greitai praplito po wias tos wolostės kaimus; susirinko daugel apjakusių ir dar matančių, iszgy- domų ir neiszgydomų ligonių.

Wisokios Žinios.

P. Ginda, sanarys Londono geografizskos draugystės, nese- niai sugrįžo isz sawo kelionės po widurinę Afriką. Pasakoja jisai, kad bewiek wisi gywentojai upės Kongo pakranczių, juodųjų weislės wartoja, kuipo, maistą, žmogaus mėsa. Paimtus wergus jie augina ir nupeni, o paskui užmusza, teip kaip, paweikslan, pas mus daro su mei- teliais. Idant mėsa būtų gardes- nė, pirma, parengtą ant papjo- wimo žmogų, wiaip kankina: laužo nelaimingius kojas ir ran- kas, parkui kemsza į wandenį teip, kad tik galwalaukekysziotu.

Profesorius Maskwos uniwersi- teto, Cesarski, darė bandawones su saulės karszčiu ir persitikrino, kad karsztis saulės yra neįspa- kytai didelis. Dėlto pasinaudojo jis uždegimui parengtu ty- czia dideliu zerkolu. Su pagalba didžiojo zerklo ir kitų mažes- nių, surenkiančių saulės karszčio spindulius, prefesorius Cecarski gawo tokį karsztį, kokio ne isz- dnodą nė joks tarpinimui peczius sziadieninių dirbtuwų. Su pagal- ba wien surinktų saulės spindu- lių pasisekė sutarpinti wias kunus kokių iki sziol laikė už netirpan- czius. Ant to pasirėngęs prof; Ce- sarski nusprendė, kad saulės szil- luma yra teip didelė, kad apie to- kį karsztį ir supratimo turėti ne- galime.

Esanti Siberijoj gydytojai jau nuo seniai patėmyjo, kad Si- berijos Užbaikalo prowincijoj tarp gywentojų džiowa su wia nepa- žįstama, nieks czia ta baisia ki- tuose kraszuose musų žemės liga ne serga. Tapo patėmyta, kad czia ne tik kad wietiniai gywen- tojai ne apserga džiowa, bet ir sergantai, atkakę isz kitur, wia- sai pasitaiko ir su wia iszgyja. Iki sziol gydytojai siuntinėdawo (ži- noma tik turtungos) džiowa ser- gančius į sziltus krasztus, kaip antai: ant Kanariszskų salų, į Al- geriją, Piėtinę Austriją arba į I- taliją, bet ir czia nuo iszskierėju- sios ligos nieks nepagijo. Prie- žastis, kad Užbaikalinė Siberijoj nieks džiowa ne serga, yra swei- kas ir sausas oras to kraszto. Tei- sybė, žiemos czia labai szaltos, ne retai buwa ir 50 laipsnių Celciaus termometro, bet ir tokiame szal- tyme kwepuoti lengwa, nes oras labai sausas. Maskolija nori czia įrengti stacijas džiowa sergan- tiems, kurių labai daug yra wisuose Maskolijos miestuose.

Girtuoklystė ne tik kad ga- dina sweikatą ir į gywuį pawer- czia patį girtuoklį, bet bauriai atsiliepa ant jo sėklos, ant wai- kų. Laikrasztje "Progress Me- dical", Bonos uniwersiteto profes- orius; daktaras Pehlmann, ilgai darė tirinėjimus apie waisius gir- tuoklystės ir dabar apgarsino ži- nias apie įtekmę girtuoklystės wienoje szeiminyje. Moteriszskė, Ada Jurke, gimusi 1740 m. pasi- mirė pradžioje bėganczio szimt- meczio nuo girtuokliawimo. Szia- dien nuo jos sėklos paėnanczių yra 834 žmogystos, isz kurių apie 709 profesorius Pehlmann surinko žinias apie jų gywenimą ir sztai kaip czia pasirodo, kaip gyweno weislė nuo girtuoklės motinos paėnanti: 106 yra merg- waikai, 142 buvo isz tos gimie- nes walkatų, 64 turėjo walszczius užlaikyti; isz moterų gi tos gi- mines buvo: 181 paleistuwiau- janczių; 76 ypatos isz tos weislės, už wisokius nusidėjimus, buvo su- do nubausti, o isz tų 7 buvo žmogžudžiai. Per 75 metus sa- nariai Jurkienės weislės kasztawo: wieszpatystė, walszczius, labda- ringas įrėdnes isz wio per 6 mi- lijonus markių, koki tapo ant jų užlaikymo iszleisti newaisingai. Girtuoklių niekur ne- kenczia. Kaip kur, girtuoklišta- toji wieną kruwą su žmogžu- džiū, nes iszlikro jis ir yra žmog- dys ne wienos žmogystos, bet wi- sos sawo weislės; wia girtuok- lijo weislė stojasi sunkenybe wieszpatystei ir wisuomenei, o jokios jai naudos ne atgabena. Tauta, kaip sako, turinti per daug didelį nuoszimtį girtuo- klių, jeigu tas nuoszimtis nesima- žina, negal turėti ateitės; gir- tuoklių weislė turi isznykti!

Girtuoklystė ne tik kad ga- dina sweikatą ir į gywuį pawer- czia patį girtuoklį, bet bauriai atsiliepa ant jo sėklos, ant wai- kų. Laikrasztje "Progress Me- dical", Bonos uniwersiteto profes- orius; daktaras Pehlmann, ilgai darė tirinėjimus apie waisius gir- tuoklystės ir dabar apgarsino ži- nias apie įtekmę girtuoklystės wienoje szeiminyje. Moteriszskė, Ada Jurke, gimusi 1740 m. pasi- mirė pradžioje bėganczio szimt- meczio nuo girtuokliawimo. Szia- dien nuo jos sėklos paėnanczių yra 834 žmogystos, isz kurių apie 709 profesorius Pehlmann surinko žinias apie jų gywenimą ir sztai kaip czia pasirodo, kaip gyweno weislė nuo girtuoklės motinos paėnanti: 106 yra merg- waikai, 142 buvo isz tos gimie- nes walkatų, 64 turėjo walszczius užlaikyti; isz moterų gi tos gi- mines buvo: 181 paleistuwiau- janczių; 76 ypatos isz tos weislės, už wisokius nusidėjimus, buvo su- do nubausti, o isz tų 7 buvo žmogžudžiai. Per 75 metus sa- nariai Jurkienės weislės kasztawo: wieszpatystė, walszczius, labda- ringas įrėdnes isz wio per 6 mi- lijonus markių, koki tapo ant jų užlaikymo iszleisti newaisingai. Girtuoklių niekur ne- kenczia. Kaip kur, girtuoklišta- toji wieną kruwą su žmogžu- džiū, nes iszlikro jis ir yra žmog- dys ne wienos žmogystos, bet wi- sos sawo weislės; wia girtuok- lijo weislė stojasi sunkenybe wieszpatystei ir wisuomenei, o jokios jai naudos ne atgabena. Tauta, kaip sako, turinti per daug didelį nuoszimtį girtuo- klių, jeigu tas nuoszimtis nesima- žina, negal turėti ateitės; gir- tuoklių weislė turi isznykti!

